

Horg sau og geit
Budal og Singsås Sau og Geitealslag

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inga Stamnes,

Avslag på søknad om forebyggende skadefelling av gauper

Horg sau og geit og Budal og Singsås sau og geitalslag har i brev datert 11. mars 2021 søkt om forebyggende skadefelling av inntil to gauper innenfor deler av Midtre Gauldal kommune. Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, finner Statsforvalteren ikke å kunne gi tillatelse til felling av gauper i den aktuelle situasjonen. Vedtaket kan påklages inne tre uker.

Søknad

Horg sau og geit og Budal og Singsås sau og geitalslag har i brev søkt Rovviltnemnda i region 6 om uttak av to enslige gauper innenfor deler av Midtre Gauldal kommune. Bakgrunnen for søknaden er store tap av sau og lam og mange observasjoner av gauper i området. Uttak vil være forebyggende før beitesesongen starter. Det søkes om felling i henhold til forskrift om forvaltning av rovvilt § 9.

Hjemmelsgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

Søker har adressert sin søknad til rovviltnemnda i region 6. Da innvilgelse av felling ligger utenfor rovviltnemndas myndighet, og søker har søkt i henhold til § 9 i rovviltforskriften er søknaden behandlet av Statsforvalteren i Trøndelag (tidligere Fylkesmannen).

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13.»

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn.»

Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges

forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2011 og 2004, og den videre oppfølging av disse. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er satt til 12 årlige ynglinger av gaupe.

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av rovviltnemnda 22. mars 2018. Målsettingen er at det regionale bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdet.

Betingede fellingstillatelser

Miljødirektoratet har i brev av 15. februar 2021 fattet vedtak om kvote for betinget skadefelling på gaupe. For alle forvaltningsregioner skal terskel for innvilgelse av skadefellingstillatelser differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. Kvote for betinget skadefelling gis primært med bakgrunn i at det kan oppstå akutte gaupeskafer på tamrein i forvaltningsregioner med tamreindrift, men kvoten kan også benyttes dersom det oppstår akutte skader på sau. Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet en kvote for betinget skadefelling på totalt 2 gauper til region 6, gyldig fra 16. februar 2021 til og med 31. mai 2021. Av denne kvoten er det ikke felt gauper. Dette medfører at gjenværende kvote er på 2 gauper.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, herunder sørsamisk reindrift, jf. nml. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis

naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1846-2020 ble det registrert 15 ynglinger av gaupe før jakt i 2021 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed godt over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Gjennomsnittlig antall familiegrupper av gaupe i region 6 de siste tre årene (2018-2020) er på 15,3; også det godt over bestandsmålet. NINA introduserte i 2011 en prognosemodell for framskriving av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Beregninger gjort i NINA Rapport 1846 ved bruk av prognosemodellen viser at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet også før jakt i 2021 (antall familiegrupper før jakta i 2021). Med bakgrunn i data fra NINA Rapport 1846 anser Statsforvalteren i Trøndelag kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Ifølge forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 er det foreslåtte skadefellingsområdet innenfor det vedtatte yngleområdet for gaupe i region 6, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 Midt-Norge. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, NINArapport 1370, Rovdata og forvaltningsplanen, anser Statsforvalteren i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Førevarprinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Statsforvalteren er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, og mener derfor at føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Statsforvalterens vurdering

Bestanden av gaupe i region 6 lå før jakt i 2020 godt over bestandsmålet for regionen på 12 årlige familiegrupper, jf. NINA rapport 1679. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering, jf. forvaltningsplanen.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette medfører at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. gaupe skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er oppnådd både nasjonalt og i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på gaupe innenfor forvaltningsområdet er forholdsvis lav.

Statsforvalterens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriften § 9. Skadefelling etter 1. juni er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

a) Områdets betydning som beitemark

Innenfor Midtre Gauldal kommune slippes det et betydelig antall sau og lam på beite, og området anses som et viktig beiteområde for sau.

b) Skadenes omfang og utvikling

Det er påvist en skade forvoldt av gaupe innenfor Midtre Gauldal kommune i perioden 01.04.2020 – 22.03.2021. Dette er en sau som ble funnet skadd den 21. oktober 2020. Det er dermed ikke grunnlag for å si at det er en pågående akutt skadesituasjon.

c) Potensiale for fremtidige skader

Det slippes et stort antall sau/lam på utmarksbeite i kommunen på sommeren. Forekomst av gaupe medfører et potensiale for fremtidige skader. Det skal praktiseres en høyere terskel for å gi tillatelse til felling av gaupe i dette området sett i forhold til områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe. Høyere terskel betyr ikke at søknader automatisk blir avslått, men vilkåret om at det skal være en pågående skadesituasjon må være innfridd. Da det per 22. mars 2021 ikke er påvist skader forvoldt av gaupe ville en eventuell tillatelse derfor i hovedsak være knyttet opp mot å forebygge fremtidige skader, samt å regulere bestanden av gaupe. Gaupebestanden skal i all hovedsak reguleres ved hjelp av kvotejakt, jf. rovviltforlikets punkt 2.2.9. Det er registrert avgang av en voksen hunngaue innenfor Midtre Gauldal kommune den 9. november 2020. Denne ble trukket av kvoten i delområde C i forvaltningsområdet i Trøndelag. Det følger at rovviltforskriften § 7 siste ledd at når vedtak om kvote for felling/jakt er fattet etter forskriften § 8 og §§ 10 og 11, så skal all irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen skal belastes den kvote som er bestemt av rovviltnemnden. Irregulær avgang er definert i rovviltforskriftens § 2 bokstav e.

d) Mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

Søknaden om felling av gauper er i seg selv tenkt som et forebyggende tiltak for å redusere potensialet for fremtidige skader på sau/lam etter beiteslipp. Etter som vi ikke har en pågående skadesituasjon er det ikke aktuelt å gjennomføre forebyggende tiltak på nåværende tidspunkt.

Statsforvalterens konklusjon

Skadefelling skal være et virkemiddel for å ta ut ett eller flere bestemt skadevoldende individer av rovdyr, og ha til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Det er ikke en pågående skadesituasjon på nåværende tidspunkt, slik at en eventuell felling vil være et bestandsregulerende tiltak i like stor grad som et tapsforebyggende tiltak. Bestandsregulering av gaupe skal i utgangspunktet skje gjennom kvotejakt. Midtre Gauldal er en del kvoteområdet «delområde C i forvaltningsområdet i Trøndelag». I dette området er det i perioden 30.10.2020 – 22.03.2021 registrert avgang av tre voksne gauper (en hunn og to hanngauper).

Statsforvalterens vedtak:

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Miljødirektoratet av 15. februar 2021, og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Statsforvalteren i Trøndelag søknaden fra Horg sau og geit og Budal og Singsås sau og geitalslag datert 11. mars om tillatelse til forebyggende skadefelling av inntil to gauper innenfor Midtre Gauldal kommune.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Likelydende brev sendt til:

Horg sau og geit

Budal og Singsås Sau og Geitealslag

7232 LUNDAMO

7295 ROGNES